

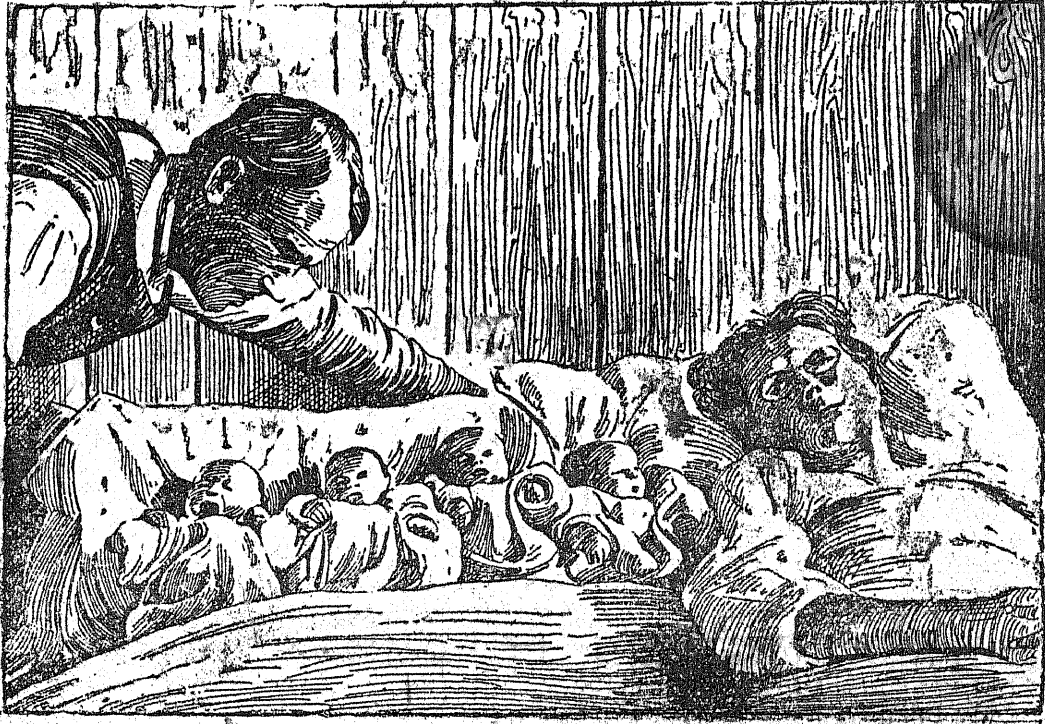
ROZWÓJ

DZIENNIK NIEZALEZNY OD ZADNEJ PART. II.

Środa, dnia 30 stycznia 1924 r.

150.000 mk.
Cena prenumeraty
w Łodzi
Miesięcznie 3.500.000.
Odniesienie do domów 200.000
2 przes. poczt.
Miesięcznie 5000.000
poza Łodzią 1 numer 370.000
Konto P.K.O. 60594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Górami Ameryka!

Obywatelka Stanów Zjednoczonych, pani George L. Wittig w Baltimorze, stworzyła rekord światowy, wydając na świat czworaczki! (gwałtu!) uwidocznione na powyższej rycinie obok mamy i taty, zapewne nie tyle uszczęśliwionego, ile zdziwionego. Pani Wittig wy-

dała poprzednio już dzie wiecejoro dzieci, tak, że obecnie posiada ich — 14. Z czworaków powyższych, troje jest żeńskiej płci, a jedno chłopcem. Chłopiec ważył przy narodzeniu 5 funtów, dziewczynki 4 funty i 2 uncje każda. Chowają się zdrowo.

Od Administracji

Skutkiem niezwykłego podrożenia papieru zmuszeni jesteśmy z dniem 23 b. m. podnieść cenę egz. pojedynczego na

150.000 mk.

— w niedziele i święta —

250.000 mk.

w poniedziałki i dni poświęczone

100.000 mk.

Prenumerata kosztować będzie 3.500.000 m.k. miesięcznie,

Adm. „Rozwoju”

Ducha Świętego specjalnie oświecony naród. Niema w nim ciemnoty, niema też obcych liczących żywiołów wrogich Państwu. I że 21 letni parobczek i student jak 21-letnia dziewczyna i panna, miast myśleć wyłącznie o nauce, zarobkowaniu strojach, modach i zabawach, zajmują się zagadnieniami życia politycznego. Mają w sobie tyle funduszu umysłowego i tyle wczesnej niepohamowanej inteligencji, że w mgnieniu oka orientują się w leśnych problemach politycznych i odnajdują właściwą drogę.

Każdy trzeźwy nieuprzedzony człowiek przyzna, że artykuł ten jest krzywym absurdem. Ściąga to na nas odium doktrynerskich utopistów niezdołnych do żadnej myśli politycznej. Na wszelkie argumenty socjalistów w obronie tego artykułu zdrowy rozsądek odpowiada szyderczym śmiechem, i z rozsądkiem nie można wygrać sprawy, na absurd niema argumentu.

Albo zastanówmy się nad tem, czy w kraju tak niesharmonizowanym, niejednotym, tak niesłuchanie różniczkowanym pod względem oświatowym, gdzie zachód i wschód są dwoma biegunami, jest rzeczą dopuszczalną, aby obowiązywała w nim jedna ordynacja wyborcza. Nie podobna w krótkim artykule wskazać na rozliczne błędy w oczy błędy ordynacji, która nam każe głosować na listę nazwisk, a nie na poszczególne kandydata tak, iż przeciętny wyborca nie wogóle wybiera. Jest on wogóle w ciemności, bo cała ta ordynacja, zawila, wymadkowana jest dla ogółu zagadkowa kłębem litewskim, w którą ludzie nie zapuszczają się nawet. Książkowy komentarz do niej potrzebowałby jeszcze komentarza.

Mówi się dużo o naprawie Rzeczypospolitej a, jeśli Rzeczypospolita wymaga naprawy wynika to w bardzo znacznej mierze z błędnej budowy fundamentów z tego urągającego zdrowemu rozsądkowi elaboratu. Gdyby ci, którym przypadnie zadanie rewizji ordynacji tej zechcieli spojrzeć na nią przez szklę interesów partyjnych, nie słuchali podszepców interesowanej kliki, gdyby zapomnieli o istnieniu słowa „demokracja”, wogóle

Ordynacja wyborcza.

Coraz więcej toruje sobie przystęp do umysłów, że chroniczny stan chorobliwy naszego Sejmu, życia parlamentarnego, i, co za tem idzie, Rzeczypospolitej wynika w pierwszym rzędzie z wadliwej ordynacji wyborczej, ogłoszonej w dniu 28 lipca 1922 a stworzonej na podstawie tego, co pozostawili po sobie pierwsze, fatalne czasy naszej państwowości — tego, co odziedziczył Sejm po belwedersko — doktrynerskiej epoce dyktancko — eksperymentalnej „kapitana” Moraczewskiego.

Uszczęśliwił on kraj, obfitując nie tyle w trzeźwych i patriotycznych polityków ile w analfabetów w dosłownym słowa znaczeniu i w przenośni, ordynacja wyborcza tak ultrademokratyczna jak nawet w oczach starych demokracji zachodu uchodzić musi i uchodzi za niebezpieczny, awanturniczy wytwór. Niejednemu francuz kiwał nad nią głowa, niejednemu Anglik krytykował ją i niejednemu Niemiec uśmiechał się jadowniczo, przewidując, że z takiego podłoża wyrosnąć musi ciało ustawodawcze, od którego nie można obiecywać sobie niczego dobrego.

Nareszcie poprzez ciemnice, jaką zasnuwają pojęcia szerokich warstw wyborczych, z których inicjatywy i teorii wyłonił się ten nieszczęsny plód, przedziera się świt rozpoznania tego zła, z którego tylko zło rozdzic się może, i deptany, tumaniony zdrowy rozsądek domaga się swego prawa. Nie mó-

wiac już o kołach narodowych, gdy ten kompromisowy produkt parlamentarny poczytywano zawsze za ułomne i karykaturalne dziecko, ostatnio wyszedł fakt, jaki zanotować można z zadowoleniem, a mianowicie że na pewnym zebraniu stronnictwa ludowego „Piast” zapadły rezolucje wzywające do zmiany tej ordynacji, do zmniejszenia liczby posłów oraz ich wygórowanych, wice-ministerjalnych poborów, jakich suwerenni wybrańcy nie omieszkali sobie uchwalić bez zwykłych sporów i waśni. Nawet wśród socjalistów podnoszą się uwagi krytyczne, co się tyczy tego elaboratu, a chociaż w tych kołach reformę tej ordynacji pojmują oczywiście inaczej, aniżeli w kołach narodowych, jednakże z krytyki samej wynika, że dość powszechnie za wadliwą uznaną ordynacja winna być przedmiotem rewizji i radykalnej reformy przed najbliższymi wyborami do Sejmu i Senatu.

Dość przeczytać pierwszy jej artykuł, aby załamać nad nią rece. Głosi on, że prawo wybierania posłów ma każdy obywatel bez różnicy płci, po ukończonym 21 roku życia. Francja, Belgia, Holandia, Anglia, Dania, Norwegia i t.d. nie znają tak daleko idących praw obywatelskich. Wic cudzoziemiec mógłby wywnioskować. Polacy to fenomenalny, przez

zapomnieli wiele a nauczyli się kierować zdrowym rozsądkiem i uwzględniać wyłącznie dobro wszystkich warstw i dobro Rzeczypospolitej, dość łatwo daloby się usunąć krzyż czące wybrzki tego lekkomyślnego elaboratu. prowadzącego do eksperymentowania na ciele Polski. Wnet też mielibyśmy inną kongregację posłów, inny Sejm.

Niestety jest to pobożnym życzeniem. Bo bardzo wielu z tych, co przy rewizji tej ordynacji miałoby decydować, w pierw zrewidować swe własne sumienie obywatelskie i zreformować samych siebie.

Na szczęście wszakże wchodzi tu w grę czynnik, który nie pierwszy raz jest powołany do wielkiej roli, t.j. opinia publiczna, która w każdym demokratycznym państwie wyrobionem i zdrowem dominujący wywiera wpływ i nacisk na sfery kierownicze i rząd i jest regulatorem życia politycznego. U nas opinia ta niejednokrotnie okazuje się opieszala, ciemna, nieświadoma swego istnienia i swej potęgi, niemniej jednak, zawdzięcza my jej niemało. Uchroniła ona nas od klęsk narodowych w kilku momentach, jak np. w sprawie wileńskiej. Z głosem jej z wola narodu liczyć się musiały sterujące państwem najwyższe czynniki i uchylać przed nią głowę.

Od tej czujnej, patriotycznej opinii publicznej oczekujemy też w tej sprawie wyrażonego: sic volo — sie iubeo. Oczekujemy napieżnienia na wiecach nonsensów oraz zobowiązania posłów do wdrożenia daleko idącej reformy owej nieszczesnej ordynacji wyborczej.

Maciej Wierzbicki.

TELEFONEM Z WARSZAWY

POPYT NA BONY PODATKOWE.

*) Popyt na bony podatkowe wzrasta. Wczoraj w samym oddziale głównym P.K.K.P. zakupiono tych bonów na sumę 7 miliardów marek, mimo, że dotąd nie są jeszcze sprzedawane drobne odcinki po 5 i 10 franków, na które jest większe zapotrzebowanie.

WSTRZYMANIE LOSOWANIA OBLIGACJI.

*) Rada ministrów uchwaliła dn. 28 b. m. projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzplitej o wstrzymaniu losowania zapisów emitowanych przez instytucje kredyt. dłużnych.

Rozporządzenie wstrzymuje wykonywanie spłaty w trybie wylosowania wszelkich zobowiązań zaciągniętych przez osoby prawne i uprzywilejowane do ich emitowania w drodze wydawania listów zastawnych, obligacji pierwszeństwa lub innych zapisów dłużnych bez oznaczonego terminu płatności.

Przeniesienie losowania zapisów dłużnych dla oznaczenia terminu ich spłaty wbrew niniejszemu postanowieniu pozbawione jest wszelkich skutków prawnych.

Pozatem, uchyla się obowiązek przyjmowania w terminach umownych przez wymienione osoby prawne rat umarzających pożyczki spłacanych gotówką. Spłaty rat i sposób określi osobne rozporządzenie.

TELEGRAMY.

KLAMSTWO SOWIETÓW.

RZYM 29 I, (PAT) Zaprzeczają tu wiadomościom, jakoby papież przesłał swe kondolencje z powodu śmierci Lenina.

POZEGNANIE MIN. PLUCIŃSKIEGO.

GDANSK, 29 I. (AW) Dziś odbył się bankiet pożegnalny, wydany przez prezydenta Sahma, na cześć ustępującego komisarza generalnego Rzeczypospolitej, p. ministra Plucińskiego. Obecni byli m. in. minister Pluciński, wysoki komisarz Mac Donald, zastępca komisarza Morawski, oraz senat gdański z pre-

Na drodze do sanacji.

Ogólny spadek cen w handlu i przemyśle.

OBAWA NIEMOŻNOŚCI „ODKUPIENIA SIĘ” MINEŁA.

Zarówno w handlu jak i przemyśle odczuwać się daje spadek cen, co jednak nie jest objawem przesilenia, jak twierdzą niektórzy, lecz wywołana jest wzmaganiem się w kołach kupieckich zaufaniem do stabilizacji marki polskiej. Zarówno przemysłowiec, jak i hurtownik lub detalista nie znajduje się w ciągłej obawie niemożności t. zw. „odkupienia się”. Nie powstaje więc konieczność dą-

nia do jaknajwyższego zysku.

TARYFA POCZTOWA POZOSTAJE NIEZMIENIONA.

W okresie od 1 do 15 lutego obowiązować będą te same opłaty pocztowe co dotychczas, a to skutkiem ustabilizowania się wartości franka waloryzacyjnego.

KURS FRANKA WALORYZACYJNEGO

Frank waloryzacyjny na 31 stycznia ustalony został na 1,900,000

Wyrok w sprawie Bagińskiego i Wieczorkiewicza

WARSZAWA, 29 I. (tel. wł.) Dzisiaj o godz. 1 m. 30 zaczęło się odczytywanie orzeczeń i motywów orzeczenia Najwyższego Sądu Wojskowego w sprawie Bagińskiego i Wieczorkiewicza. Na podstawie par. 358 W. P. K. Sąd Najwyższy uchylił częściowo wyrok pierwszej instancji. Przedewszystkiem uchy-

lony został zarzut co do wykonania zamaru na Uniwersytet, w czasie którego, jak wiadomo, zginął s. p. prof. Orzęcki. Na podstawie orzeczenia Sądu Najwyższego, sprawa Bagiński — Wieczorkiewicz wraca do pierwszej stacji do powtórnego rozpatrzenia.

W LITWESKIM RAJU.

Rządy reakcji.

GDANSK 29 I. (AW) „Baltische Presse“ zamieszcza informacje z Litwy kowieńskiej. Z doniesień tych okazuje się, że na Litwie w ostatnich czasach zapanowała reakcja, która przybiera co raz ostrzejsze formy. Partia rządząca obecnie na Litwie, chrześcijańska demokracja która przy ostatnich wyborach uzyskiwała tylko nieznaczna większość, tj. 40 przeciwko 38, partia ta rządzi dziś bez najmniejszych względów. Policja polityczna w każdym inaczej myślacym politycznym obywatelu dopatruje się wroga Litwy i dokonywuje aresztowania w sposób bezwzględny.

Urzednicy, niemający żadnej określonej fizjonomii politycznej, jak również fachowcy, niemili obecnemu rządowi, zostają usuwani, ewentualnie sami opuszczają swe stanowiska. Również minister oświaty wydał rozporządze-

nie, mocą którego wszyscy nauczyciele muszą okazać zaświadczenia prawomówności, wydane przez policję, lub księży katolickich, którzy zaświadczenia takiego nie będą mogli okazać, zostaną bezwarunkowo usunięci z mowanych stanowisk.

W więzieniach litewskich znajduje się szereg wybitnych przywódców ruchu socjalistycznego, m. in. Januszkiewicz, b. członek dumy rosyjskiej, oraz socjalista Sołtan. Przewodnik partii socjal-rewulucjonistów prowadzony będzie obecnie proces, mający na celu pełne unicestwienie tego stronnictwa.

KOWNO 29 I, (PAT) Do gmachu organu państwowej w Kownie podczas przedstawienia na którym byli obecni liczni przedstawiciele najwyższych urzędów państwa, rzucono bombe, która spowodowała wielką panikę wśród publiczności.

Mac Donald nie wierzy we własne siły.

Groźba nowego strajku.

LONDYN 29 I. W odpowiedzi na szereg telegramów, jakie otrzymał Ramsay Mac Donald z powodu dojścia do władzy od swych przyjaciół politycznych oświadczył przewodząca Partii Pracy, że partia jego obiecała Rząd jako partia mniejszości, nie można się więc spodziewać od niej wiele. Wypełni ona jednak uczciwie i lojalnie wszystkie swe zobowiązania.

LONDYN, 29. (PAT) Według „Daily Telegraphen“ rząd angielski nie przyjął zaproponowanego przez Belgię kompromisu w sprawie zagadnienia Palatynatu, wychodząc z założenia, że ruch ten, o ile nie będzie podtrzymany przez Francję, sam wygaśnie.

LONDYN, 29. (PAT) „Eveling News“ donosi, że Mac Donald zamierza zwołać w

najbliższym czasie konferencję międzynarodową, która zajęłaby się uregulowaniem ważnych spraw europejskich, jak kwestji odroczenia długów międzysojuszniczych, stosunków handlowych pomiędzy poszczególnymi narodami, oraz rozszerzeniem podstaw narodów.

LONDYN, 29. (PAT) W Anglii grozi powszechny strajk robotników dokowych i żelazniczych.

LONDYN 29 I, (PAT) Osiągnięto porozumienie ze strajkującymi kolejarzami. Przepuszczać należy, że już wieczorem otwarto stanie normalny ruch kolejowy.

zydencem Sahmem i senatorem Volkmanem na czele.

W czasie bankietu prezydent Sahn wygłosił przemówienie pożegnalne, na które odpowiedział minister Pluciński. Obaj mówcy wyrazili wzajemnie podziękowanie za współpracę dla dobra wolnego miasta.

SPRAWA POLSKIEJ DYREKCJI KOLEJOWEJ.

GDANSK 29 I, (AW) Rokowania polsko-gdańskie w sprawie siedziby polskiej dyrekcji kolejowej zostały odroczone na 6 lutego. Na posiedzeniu, odbytem dnia 26 bm. odbyła się jedynie ogólna wymiana zdań co

do spraw poruszanych. Odroczenie spowodowane zostało koniecznością przygotowania pracowanych przez obie strony materiałów.

W OBRONIE 8 GODZ. DNIA ROBOCZEGO.

BERLIN, 29. (PAT) Organizacja kolejarzy zwróciła się do organizacji robotniczych o pomoc w obronie 8-godzinnego dnia pracy. Organizacje robotnicze nie zajęły dotychczas stanowiska w tej sprawie. W Kolonii kolejarze postanowili ogłosić strajk.

2 komisji sejmowych.

KOMISJA WOJSKOWA.

WARSZAWA, 29 I. Sejm. kom. wojsk. w obecności p. admir. Porębskiego obradow. nad projektem ustawy o podstawowych prawach i obowiązkach oficerów marynarki wojennej. Ustawę przyjęto w 3—cim czytaniu w brzmieniu ustalonym w 2—gim czytaniu.

KOM. KOMUNIKACYJNA.

WARSZAWA 29 I. (PAT) Sejmowa komisja komunikacyjna w pierwszym punkcie porządku dziennego wysłuchała referatu dra Bartla o działalności warsztatów polskich kolei państwowych. Referent dla informacji po słów przytoczył między innymi zarazem dane ilustrujące stan taboru kolejowego: Ilość parowozów była w dniu 1 stycznia br. wynosiła 4,953 w czem chwilowo nie czynnych 1,508 wzrosła od 1 stycznia 1920 r. od 2160, czyli o 77,3 dziesiąte proc. Liczba wagonów osobowych dniu 1 stycznia br. wynosiła 11,733, pod czas gdy 1 stycznia 1920 r. wynosiła 6,473, powiększenie wyraża się za tem, liczbą 81 proc. Liczba wagonów towarowych dnia 1 stycznia 1920 r. wynosiła 63,206, podczas gdy 1 stycznia br. 129,722, wzrost zatem wynosi 105 proc. Następnie komisja przystąpiła do obrad nad projektem ustawy o zakresie działalności mini stra kolei żelaznych i organizacji urzędów kolejowych.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY NA R. 1924.

WARSZAWA 29 I. (PAT) Senacka komisja skarbowo-budżetowa pod przewodnictwem senatora Adelmana przystąpiła dziś do obrad nad preliminarzem budżetowym na rok 1924. Na dzisiejszym posiedzeniu, po referacie senatora Kasperkiewicza, zatwierdzono budżet sejmowi i senatu w brzmieniu, ustalono ostatecznie przez sejmową komisję budżetową wraz z wnioskiem tejże komisji, dotyczącym włączenia gmachu sejmowi i senatu do kategorii gmachów reprezentacji państwowej. ni George L. Wittig w Baltimore, stworzyła

Kronika telegraficzna.

(kt) Finlandja wysłała na olimpiadę do Paryża 39 zapasników.

(kt) Dn. 16, 17 i 18 lutego odbędzie się w Krynicy zawody narciarskie, o mistrzostwo Polski.

(kt) Kongres sowietów postanowił zwrócić się z okazji śmierci Lenina z odezwą do robotników całego świata.

Z ostatniej chwili.

A DLACZEGO NIE PÓŁ ROKU?

MOSKWA, 29 I. (AW) Komisarjat ludowy do spraw zagranicznych zarządził dla wszystkich urzędników komisarjatu obowiązkową jednomiesięczną żałobę z powodu śmierci Lenina.

KIEDY KLAMAĆ, TO JUŻ PORZADNIE.

MOSKWA, 29 I. (AW) W czasie pogrzebu Lenina w Moskwie zanotowano 3,425 nieszczęśliwych wypadków, z powodu uduszeń, omdlenia w tłumie i t. p.

MUSSOLINI NA WIELKIEJ RADZIE FASZYSTOWSKIEJ.

RZYM 29 I. (PAT) Wielka Rada faszystowska zakończyła o północy swe obrady. Na zebraniu Mussolini wygłosił wielką mowę, zaznaczając, że faszizm staje do wyborów bez sojuszu z inną partią, gwarantując jednak liście narodowej większość faszystowska, w miesiąc na tej liście ludzi zasłużonych ojczyźnie, należących do innych partii. Mówiąc o rewolucji faszystowskiej i o wolności, mówca w gwałtownych słowach oświadczył, że zna kraj, gdzie rewolucja, pociągnęła 100 tysięcy ofiar. Takiej rewolucji, mówił Mussolini, jestem wrogiem. Mówiąc o opozycji lewicowej, Mussolini zaliczył do niej popularów, twierdząc, iż wódz tego stronnictwa występuje jako wróg faszyzmu i jako taki będzie traktowany.

Z SEJMU.

Dalsze obrady nad ustawą o służbie wojskowej.

WARSZAWA 29 I. (PAT) Sejm 94 posiedzenie. Na życzenie pewnych klubów spadło z porządku dziennego sprawozdanie komisji ochrony pracy o poprawkach senatu do ustawy o stosowaniu wskaźnika zmian kosztów utrzymania do regulacji płac zarobkowych.

Przystąpiono w dalszych obradach nad ustawą wojskowa.

Pos. Matakiewicz oświadczył: Klub mój przekonany wywodami min. Sosnkowskiego głosować będzie za dwuletnią służbę.

Posel Diduch: W ustawie, będącej przedmiotem obrad jest 20 artykułów karnych. Nie ma natomiast artykułów, któreby broniły żołnierza polskiego. Dlatego mówca, wnosi rezolucję wzywając rząd do przedłożenia projektu ustawy, któraby broniła czci i honoru żołnierza.

Mówca w końcu stawia poprawkę co do zmiany art. 4, aby zamiast 2 lat i 1 miesiąca ustanowić 18 miesięcy.

Posel Królikowski: Komunisty. Zajmuje stanowisko opozycyjne w stosunku do ustawy wreszcie wnosi do art. 4—ta poprawkę, aby czas trwania służby w wojsku stałym we wszystkich oddziałach wynosił 6 miesięcy.

Posel Kościółkowski (Wyzwolenie): oświadcza między innymi, że co się tyczy energii społecznej, to przecież nie jest rzeczą obojętną, czy gospodarstwa będą pozbawione gospodarzy, przez 2 lata, czy przez 1 i pół roku.

W dalszej dyskusji zabrał głos minister spraw woj. gen. Sosnkowski. P. Minister stwierdza na wstępie, że posłowie Świątowski i Kościółkowski zadają sobie daremnie trud. Przekonania o konieczności przygotowania rezerw, gdyż wyteżona praca w tym kierunku od dawna idzie w Min. Spraw Wojskowych, a jeżeli pos. Ciwackowski zauważył, iż mimo tej pracy, w Min. S. Wojsk. stan jeszcze nie jest zadawalający, to przyczyną tego należałoby szukać gdzie indziej mianowicie w ogólnych stosunkach kraju.

Powiedziałem, że zgodzę się na skróce-

nie służby, gdy stosunki zewnętrzne rozbroją nie powszechne i stosunki wewnętrzne ulegną zmianie. Mówiąc o stosunkach wewnętrznych mam na myśli rozwój oświaty i podniesienie ogólnej kultury społeczeństwa.

Posel Libermann: (PPS) na wstępie polemizuje z posłem Królikowskim oświadczając między innymi: Spodziewałem się, po posle Królikowskim, że zna dokładnie dekrety rady komisarzy ludowych, a więc także dekret, który ustanawia dla rosyjskiego robotnika i i pół roczną służbę wojskowa. Tymczasem dla polskiego robotnika posel Królikowski jest wspaniałomyślniejszy, bo daje mu tylko 6 miesięcy.

W dalszych wywodach mówca polemizuje z p. ministrem spraw wojskowych, oświadczając, między innymi: My nie stawiamy kwestii tak, że chcemy rozbrojenia Polski. Żadamy rozbrojenia powszechnego, ale gdy się zbiorą dokoła, to twierdzimy zawsze, że byłoby zbrodnia Polskę rozbrajać i stawiamy nasz wniosek o krótszą służbę wojskowa, właśnie w interesie wzmacnienia tej siły zbrojeniowej.

Wreszcie powraca do kwestii czasów służby wojskowej jeszcze raz, i prosi o uchwalenie poprawki, w myśl której służba trwałaby 18 miesięcy.

Na tem rozprawie odroczone.

Po mowie posła Liebermanna posel Chomiński (Wyzwolenie) przystąpił do motywacji nagłośnienia wniosku posła Wędrzickiego i tow. w sprawie zamknięcia gimnazjum w Świecianach ziemi Wileńskiej.

Następnie pos. Zuławski (PPS) uzasadniał nagłośnienie wniosku w sprawie bezprawnego zajęcia przez policję lokalu związku zawodowego robotników przemysłu spożywczego w Wilnie.

Wreszcie dla uzasadnienia wniosku posła koła żydowskiego w sprawie ekscesów anty żydowskich w Poznaniu zabrał głos pos. Farbstein, prosząc o przyjęcie nagłośnienia.

Na tem obrady zakończono. Następne posiedzenie w czwartek o godz. 4 po południu.

Interwencja rządu w sprawie przesilenia w przemyśle włókienniczym łódzkim.

WARSZAWA, 29 I. (AW) Premier i minister skarbu odbył w dniu 29 bm. konferencję z reprezentantami związków robotniczych, przy udziale ministra przemysłu i handlu i posłów chrześcijańskiej demokracji, NPR i PPS.

Konferencja poświęcona była głównie przesileniu w przemyśle włókienniczym okrę-

gu łódzkiego. Po wysłuchaniu postulatów robotników, p. Prezydent ministrów oświadczył, że ocenia położenie w przemyśle i będzie się starać dopomóc

do usunięcia niedomagań

i trudnych warunków w stosunku do pracodawców.

Mowę Mussoliniego zebrani przyjęli owacyjnie. Mimo nocnej pory przez miasto przechodziły oddziały faszystów ze śpiewem, orkiestrami i pochodniami.

KLUB UKRAIŃSKI W SEJMIE ROZPADASIE.

LWÓW 29 I. (AW) „Wpered“ donosi, że na posiedzeniu ukraińskiej partii socjalistycznej zapadła uchwała w sprawie wystąpienia klubu ukraińskiego w sejmie i stworzenia osobnego klubu ukraińskich posłów socjalistycznych.

IGRZYSKA OLIMPIJSKIE.

KRAKÓW 29 I. (PAT) „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ donosi, że dnia 26-go stycznia rb. w Chamonix w jeździe szybkiej na lodzie na przestrzeni 5,000 metrów, przybył jako 6—ty polak Białasz, członek delegacji amerykańskiej, przebywając tę przestrzeń w 8 minut 55 sekund.

ZAKOŃCZENIE STRAJKU.

LONDYN 29 I. (PAT) Na posiedzeniu wspólnej komisji rozjemczej postanowiono zakończyć streik maszynistów i palaczy.

KONSERWATYŚCI POPRA RZAD MAC DONALDA.

WIEN 29 I. (PAT) „Wiener Allgemeine Zeitung“ donosi z Londynu: Chamberlain oświadczył na zgromadzeniu w Birmingham, że Mac Donald może liczyć na poparcie konserwatystów, ponieważ konserwatysty zrzekną się małostkowej opozycji wobec gabinetu, którego okres urzędowania, zdaniem mówcy, może być bardzo długi.

ZAMARZŁE OKRETY POLSKIE.

W porcie Pucku leży kilka statków marynarki wojennej, zamrożonych w lodzie, a mianowicie, będący w remoncie jednokomirnowy torpedowiec O. R. P. „Kujawiak“, okręt motorowy O. R. P. „Myśliwy“, holownik O. R. P. „Krakus“ i „Wanda“, ponadto statek hydrograficzny marynarki handlowej „Kaszuba“, draga do pogłębienia zatoki oraz kilka większych motorówek, kutrów i łodzi żaglowych.

Program „Państwa Antychrysta”

Dr. K. Sarolea

Znakomity uczyony angielski, prof. dr. Charles Sarolea pomieścił świeżo w prasie angielskiej artykuł o „Państwie Antychrysta” Rosji Bolszewickiej, których treść jest zabójczą dla bolszewików. Prof. Sarolea po kilku tygodniowym pobycie w Bolszewji niedawno powrócił do Anglii.

NA MARGI...
EPIK.

Podstuchane w tramwaju.

— Uf co za czasy, co za czasy! Wyobraź pan sobie, wczoraj dzienniki znowu podrożały. Już 150 tysięcy każą sobie płacić zdziercy za egzemplarz; że to nie wda się w to urząd walki z lichwą!

— Ma dobrodziej rację. Albo tramwaje 250, przecież to drugi skandal. Wczoraj wracalem z maskarady w Filharmonji, kochany panie, to zdarli ze mnie pół miliona!

— A propos maskarady. Jak się pan bawił?

— Wspaniale panie dziejaszku! 8 rano! Cośmy panie wytrąbili, wiecie z Pańczykowskim i Leonkiem zapłaciliśmy za sam bufet i na przepłukanie gardła z górą 120 „melonów”. Ale też była zabawa! Spotkałem też pana syna — bawił się z jakąś maską doskonale!

— Ach, mój syn — panie co on mnie kosztuje... Musiałem mu w zeszłym tygodniu kupić geografję — zapłaciłem 4 miliony! To jest skandal, żdierstwo! Ze to też urząd z lichwą i spekulacją nie wejrzy w te sprawy! Wo góle teraz księgarnie dra do niemożliwości! Za talję kart zapłaciłem 6 milionów, — i jaką podłogę — po jednorazowym użyciu zostały strzępy!

— Ale, co też pan powiada! Złe karty!

Wielki proces polityczny.

O DZIAŁALNOŚĆ A. LEDNICKIEGO W ROSJI.

W warszawskim sądzie okręgowym rozpoczęła się w poniedziałek przed poł. rozprawa z oskarżenia prywatnego p. Aleksandra Lednickiego przeciwko redaktorowi „Gazety Warszawskiej” p. Zygmuntowi Wasilewskiemu o oszczerstwo w druku.

W dniu 20,1 1920 roku pojawiła się mia nowicie w „Gazecie Warszawskiej” notatka, wzywająca ministerjum spraw zagranicznych, aby nie udzielało p. Lednickiemu paszportu zagranicznego, gdyż swego czasu, na emigracji w Rosji popełnił on zdradę główną.

Od roku 1920 toczyło się w tej sprawie śledztwo. Powołano 110 świadków ze świata politycznego.

karty były doskonałe tylko, jak pan wtedy przewalił odrazu na bank ćwierć miljaru i rzniął karty o ziemię, to przecież nie mogły zostać całe!

— A właśnie, wtedy u Siegelmana, fatalnie szło! Wie pan wiele wtedy przewaliłem zgórą miljaru! A tu panie kochany wydatki! Zonie musze jedwabną suknię i kapelusze, będzie też z pół miljaru. Teraz gospodarz chce mi podnieść komorne na 70 milionów rocznie! Skandal, że też urząd z lichwą i spekulacją nie wejrzy w te okropne stosunki! A tu mówią, jest ochrona lokatorów!

— Rząd panie rząd, myśli jedynie jakby z nas skórę zedrzeć. Przecież panie podatki są już niemożliwe — teraz mam podatek mieszkaniowego zapłacić coś półtora miliona — kiedy zeszłego roku płaciłem tylko 30 tysięcy; A tu idzie teraz majątkowy — przecież, to zdechnąć można!

— Skandal — co to za podatki, panie, nie można rozciągnąć ustawy o walce z lichwą i spekulacją... Taddy.

WIADOMOŚCI Z KRAJU

O pieska artystki.

(k) Znanej artystce operetkowej Lucynie Messal wytoczona została sprawa a to z powodu, iż piesek jej, jakoby wściekły, pokąsał kilka osób, przechodzących przez podwórze domu, gdzie zamieszkuje.

Onegdaj przed sądem w Warszawie oskarżona artystka zeznała, że o wściekliwość psa dowiedziała się po powrocie z teatru późnym wiecz. i nazajutrz wezwała weterynarza.

Zbadani świadkowie oświadczyli, że żadnych pretensji materialnych przeciw oskarżonej nie roszczą.

Między nimi pp: Antoni Zwan, pos. Wł. Grski, Adolf Nowaczyński, Ign. Szebeko, Czetwertyński, min. Darowski, Janusz Rdziwił, gen. Żeligowski, poseł polski w Mskwie Knoll, gen. Jacyna, b. wiceminister spraw wewn, Kuczyński, biskup Łoziński, kons. Himmelstjerna, pos. Anusz, sen. Posner, p. Irena Kosmowska, ks. Około-Kuśak, Fran Potocki, generał Józef Haller (nieobecny), gen. Dowbór-Muśnicki (nieobecny), Aleks. Świechowski (nieobecny).

Obrońcami oskarżonego są Kijewski Zabłocki. Jako oskarżyciele występują m. Lednicki, Śmiarowski, Zygmunt Nagórski Rudziński.

Przedstawiciel policji oskarżenie poparał, wskazując na fakt, iż podsadna wypuściła psa na dziedziniec bez kagańca.

Sąd ogłosił wyrok motywowany, uznając m. in. iż oskarżona winna jest jedynie w puszczeniu psa bez kagańca i skazując ją na powyższe niedbalstwo na 1 milion mk. grzywny z zamianą w razie niemożności zapłacenia na 3 dni aresztu.

Sprawa Weczorkiewicza i Bagńskiego.

(k) W poniedziałek sąd Najwyższy w skowy rozpoznawał sprawę kasacyjną Weczorkiewicza i Bagńskiego. Prokurator wniósł o zatwierdzenie wyroku. O ile wyrok śmierci zostanie zatwierdzony, jutro nad nim może nastąpić wykonanie wyroku.

Wieści polskie pod Neapolem.

Jak donosi „Piccolo della sera”, na noc od Neapolu, niedaleko Molise, znaleziono się trzy wioski: Agavivi, Collecroci'u i Felice Slavo, w których mieszka około 5.000 ludzi, mówiących po słowiańsku.

Słowianie ci nie pamiętają, w jaki sposób osiedlili się tu ich przodkowie i skąd pochodzą. Według badań językowych można przypuścić, że są to polacy lub słowacy. Jakkolwiek otoczeni są oni dookoła włoską ludnością, zachowali swą niezależną mowę w całości; pozatem mówią wszyscy dobrze po włosku.

Autor artykułu o tej wysepce p. Galano de Fanis przypuszcza, że osiedlili się tu słowiańscy mieszkańcy w tych miejscowościach przed sześciu wiekami. Wszyscy zajmują się rolnictwem, a z powodu uciążliwości i godnego charakteru, prowadzi bardzo spokojne współżycie z włoskimi sąsiadami.

GUY DE MAUPASSANT

Sznurek.

KONIEC.

W najbliższy wtorek udał się na targ w Goderville jedynie w tym celu, aby tam opowiedzieć historję zgubionego portfela. Rymarz Malandain, stojący i tym razem na swoim progu, zobaczywszy go, zaczął się śmiać... Dlaczego?

Kiedy zagadnął dzierżawcę z Criquetot ten nie dając mu wcale dokończyć opowiadania, pacnął go żartobliwie dłonią w brzuch i w sam nos mu się rozśmiawszy:

— Idź, filucie, idź! — zawołał i odwrócił się do niego plecami.

Ojciec Hauchecorne pozostał w miejscu zaniemialy, czując wzrastający nicpokój. Dla czego go wszyscy zowią: „starym filutem“?

Usiadłszy za stołem w oberży Jourdaina, zaczął na nowo wykladać swoją sprawę. Ale handlarz koni z Montvilliers przerwał mu na pierwszym wstępie:

— No, dosyć już, dosyć, stary bywalcze.

4) Już my znamy ze wszyskiem ten twój sznurerek.

Hauchecorne wybelkotał:

— Skoro portfel się znalazł...

Lecz tamten:

— Dajcie no pokój, ojcaszku. Był taki co znalazł, był taki co oddał. Wreszcie tak się rzecz miała, czy owak, co nas to może obchodzić!

Staremu dech zaparło. Zrozumiał nakońcie. Oskarżano go, że kazał odnieść portfel swojemu współnikowi.

Chciał protestować, lecz cały stół odpowiedziało wybuchem śmiechu.

Nie będąc w stanie dokończyć rozkładu, wyniósł się z oberży, ścigany drwinami wszystkich obecnych.

Wrócił do domu, pełen oburzenia i wstydu tem mocniej przybity, że — w gruncie rzeczy — był przecież zupełnie zdolny popełnić to, o co go niesłusznie obwiniono a nawet z całym hultajem zadowoleniem noramndzkiego fiłuta chełbić się tem następnie, jak sędziowie nieład. Wiedząc zaś dobrze, jak z swojej przebiegłości jest znawcą, czuł że nikogo o swej niewinności przekonać nie zdoła. Mimo

to raniła go w samo serce niesprawiedliwość osądzenia.

I zaczął na nowo raczyć ludzi swą historją, przedłużając coraz bardziej opowiadanie wyposażając je za każdym razem w nowe gumenty, w bardziej energiczne protesty, solenniejsze zaklęcia, które układał sobie przygotowywał w godzinach samotności, i jak umysł całkowicie zaprzatniety tą przydatą z sznurkiem. Im bardziej zaś wywodził, kłmił się bronił, były skomplikowane i subtelniejsze argumenty, tem mniej mu wierzeli słuchacze.

— Tak rozumują łgarze — mówiono jego plecyma.

Stary zaś czuł to, krew w nim kipiała wyczerpywał się w bezowocnych wysiłkach.

Zaczął niknąć w oczach.

Żartownisie rozpytywali go teraz, o zdarzenie z „sznurkiem”, aby się ubawił jak się pytało zwykło o bitwy żołnierza, co na wojnie. Umysł starca, wstrząśniety do dna, bił słabł.

Pod koniec grudnia położył się do łóżka. Umarł w pierwszych dniach stycznia powtarzając jeszcze w malignie konania obronę swej niewinności:

— Tak! maleńki sznureczek... taki, panie... O, tu go mam...

PRZEMYSŁ, HANDEL I FINANSE.

Finanse Austrii i Polski.

(—) Staraniem austriacko-polskiej izby handlowej we Wiedniu wygłosił dr. Mateja odczyt na temat zagadnienia finansowego Austrii i Polski. Prelegent przedstawił stan finansowy Austrii i zaznaczył, że budżet nie da się doprowadzić do równowagi z dnia na dzień, ale że wymaga czasu przejściowego i największą trudność polega na tem, aby przez ten okres przejściowy przeszkodzić dalszemu spadkowi waluty. Powstrzymanie spadku waluty musi poprzedzić wstrzymanie druku banknotów, które znów jest uwarunkowane tem, aby deficyt w czasie przejściowym był pokryty w innej drodze, niż w drodze druku banknotów. Zasady te powinny być zdaniem prelegenta miarodajne i dla Polski. Droga i metoda pokrycia deficytu w czasie przejściowym jest zdaniem prelegenta sprawą, która w każdym kraju musi być dostosowana do istniejących tam warunków.

Dr. Mateja mówił o polskim planie waloryzacji podatków i podwyższeniu podatku majątkowego. Dalej zaznaczył, że austriacka korona została jedynie ustabilizowana, natomiast nie uczyniono żadnej próby w kierunku podniesienia jej wartości. Prelegent omówił dalej znaczenie dla sanacji finansowej Austrii austriackiej ustawy o banku emisyjnym i wskazał w końcu na wyniki deruty walutowej. Prelegent wyraził zdanie, że spadek waluty nie da się powstrzymać jedynie zarządzeniami przeciwko spekulacji. Sanację można przeprowadzić jedynie na podstawie dokładnego, dobrze obmyślonego planu, który nie pozostawia nic przypadkowi. Najważniejszym warunkiem sanacji, zdaniem prelegenta jest wolne przeprowadzenie sanacji, która powinna się ujawnić we wszystkich czynach i poczynieniach odnośnych władz danego kraju.

WZROST PODATKÓW POŚREDNICH A BEZPOŚREDNICH.

(—) W ostatnich czasach podniosły się głosy, iż nasz system podatkowy szczególnie obciąża ogół przez nadmierne zwiększanie podatków konsumcyjnych i podwyżkę cen wyrobów monopolu rządowego. Jak wynika jednak z zestawień, zarzuty takie nie odpowiadają istotnemu stanowi rzeczy, zwłaszcza jeśli chodzi o ostatni okres czasu.

Zestawienie wpływów skarbowych z podatków i opłat, obliczone w złotych wykazuje iż obciążenie rolnictwa, przemysłu i kapitału wzrosło w grudniu w porównaniu z listopadem dzięki pierwszemu wpłatom podatku majątkowego prawie dwukrotnie, bo z 6.147.701,01 do 11.656.845,43. Tymczasem wpływy z podatków pośrednich (od spirytusu, wina, piwa, cukru, drożdży, węgla itp. wyniosły w grudniu w złotych 8.361.305,20, gdy w listop. 7.838.634,46. Zwyczajka zatem jest bardzo nieznaczna. Jeśli zaś chodzi o wyroby monopolowe, to monopol solny dał w grudniu 166.217 złotych, gdy w listopadzie 157.912. Różnica zatem znowu nieznaczna. Monopol tytoniowy zaś dawał w listopadzie 2.634.887 złotych, gdy w grudniu tylko 1.744.905 złotych.

Jak z powyższego wynika obciążenie pałacy przez podwyższenie cen w markach faktycznie zmniejszyło się przy przeliczeniu na złote.

ZADŁUŻENIE SKARBU MAŁEJE.

(—) „Monitor Polski“ ogłasza stan rachunków Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w dniu 10 bm., wykazujący po raz pierwszy zmniejszenie się zadłużenia skarbu państwa w ciągu pierwszej dekady stycznia o 6769 miliardów marek polskich. Obieg banknotów w ciągu tego okresu zwiększył się o 10470 miliardów marek, a więc dowodzi to znacznego zwolnienia w tempie prac drukarskiej, przy czem wzrost ten pokryty jest w aktywach kredytem gospodarczym, wykazującym zwiększenie o 9309 miliardów marek oraz wzrostem pozycji walut zagranicznych nostro wynoszących po uwzględnieniu różnic kursowych 6664 miliardów marek.

ZWALORYZOWANE OPŁATY PASZPORTOWE.

(—) W związku z wydanymi zmianami rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów władze wojskowe zarządziły zmianę opłat za paszporty zagraniczne. Tak więc wojskowi winni dołączać do próśb o urlopy zagraniczne — zamiast kwoty pieniężnej — kwit Kasy Skarbowej. Opłaty te ustalone zostały w następujący sposób: za nowy paszport (najdłuższą ważność 6 miesięcy) — 15,5 fr. zł., za wznowienie lub przedłużenie 6 mies. ważności posiadanego paszportu 15 fr. zł. Za powtórny wyjazd w czasie obowiązującej jeszcze ważności posiadanego paszportu — 15 franków złotych.

REWIZJA TARYF CELNYCH.

(—) Po posiedzeniu Komitetu celnego, które odbędzie się dnia 29 bm. zwołane zostanie zbranie komisji w celu przeprowadzenia rewizji taryfy celnej. Utworzone zostaną specjalne podkomisje fachowe dla rozpatrzenia wniosków, dotyczących się rewizji poszczególnych pozycji taryfy celnej. W skład poszczególnych komisji wejdą przedstawiciele zainteresowanych organizacji gospodarczych oraz eksperci. Poszczególnym podkomisjom będzie przedłożony materiał, zawierający wnioski zmierzające do zmian w pozycjach oddzielnych artykułów. Wnioski te opracowane zostały i usystematyzowane przez Min. Przemysłu i Handlu oraz szereg konferencji międzyministerjalnych, które się w tej sprawie zbierały.

DO JAKIEJ KLASY GRUNTÓW ZALICZA SIĘ PLACE POD ZABUDOW. GOSP.

(—) Ministerstwo Skarbu nadesłało do łódzkiej Izby Skarbowej wyjaśnienie, że place pod zabudowania gospodarze z budynkami nie należącymi do gospodarstwa rolnego oraz dziedziczne, ogrody i sady mają być zaliczone do tej klasy gruntów, do której z natury swej należą z uwzględnieniem rodzaju kultury i dobroci. Drogi zalicza się do kl. VII. (pap)

KOMITETY DYSKONTOWE BANKU POLSKIEGO.

(—) Przepisy poprzedniego projektu statutu Banku Polskiego o komitetach dyskontowych zostały w nowym statucie utrzymane.

Komitety dyskontowe utworzone będą w poszczególnych miejscowościach spośród osób posiadających znajomość miejscowych stosunków handlowych, przemysłowych i rolniczych. Będą one opinowały o wartości przedkładanych do dyskonta Bankowi Polskiemu weksli, wynikających z obrotu gospodarczego. Przewodniczący w komitecie z urzędu dyrektor danego oddziału Banku Polskiego.

W razie niezgodności opinii komitetu i przewodniczącego rozstrzyga dyrekcja.

ZAROBKI ROBOTNIKÓW GDAŃSKICH.

(—) Zarobek dzienny robotnika portowego został podwyższony z 6.80 na 7.20 guldów. W tym samym stosunku zostały podwyższone zarobki robotników śpichlerzowych. Podwyżki te nastąpiły celem wyrównania spadku guldów gdańskiego na równi z funtem szterlinga. Również senat przystępuje do podniesienia poborów i plac urzędniczych, uregulowanych w październiku roku ubiegłego o 20 do 25 proc. ze względu na zwyżkę cen, jaka w tym czasie nastąpiła. Zwiększa tłumaczy się tem, że dotychczasowy senat nie chciał zaciągać zobowiązań kosztem senatu dopiero co wybranego.

KURSY WARSZAWSKIE W PARYŻU.

(—) Od poniedziałku przyszłego tygodnia giełda paryska będzie notowała kursy nie t. zw. przeciętne giełdy warszawskiej, lecz wszystkie kursy dzienne.

Warszawska giełda oficjalna

GOTÓWKA.

Dolary 9700000—9600000

CZEKI.

Belgia 403000—400000
Holandia 3589000
Londyn 42000000—42200000
Nowy Jork 9700000—9650000
Paryż 450000—440000
Praga 276750—273425
Szwajcaria 1700—1675000
Wiedeń 136,75—136,00
Włochy 425000—422000
Milionówka 380000—425000—400000
Bony złote 1400000—1450000
Tendencja słaba.

AKCJE.

Bank Handlowy 13500—14
Bank Przem. Polskich 3
Bank Powsz. Kred. 400—380—400
Bank Spółdzielczy 27—27500
Bank Ziemi Kred. 1400
Bank Zw. Sp. Zar. 19—18—18500
Bank Dyskontowy 15—15500—15150
Bank dla H. i P. 3600—3900
Bank Kredytowy W. 1900—1500
Przem. Lw. 2100—2300—2200
Bank Zachodni 5—255—(5250)
Bank Zw. Ziemi 575
Sole potasowe 29—28500—29
Kijewski 13250—12750—13
Spiess 4400
Welt 2550
Chodorów 22—25—24
Czestocice 10750—9500—10
Michałów 5100—5700—5200
Drzewo 1—1500
Węgiel 17 (1) 16250—17750 (2) 20500
Cegliski 2225—1800—2450
Fitzner 30—29
Modrzejów 29—35—33 (1) 32—37—36 (2)
Ostrowiec 37—40—38500
Pocisk 5—5300—5125
Rudzki 7250—7500—7350 (1) 7250—8141
Starachowice 14250—15250
Wysoka 8000
Ursus 4200—4300—4275
Borkowski 2700—32900
Jabłkowski 680—660—675
Pol. Centr. Handl. 325
Żegluga 575—6—585 7 em. 500—525
Zachod. Tow. dla H. i P. 500
Herbata 400
Elektryczność 6—5600—5700
Brown-Bowery 3600—3500
Dźwignia 750
Korek 450—5—475
Granum 1000
Mirków 8—7900—8000
Nafta 2400—2800—2500
Nobel 5100—5250 6 em. 4500
Pustelnik 3600—3400—3500
Siła i Światło 2050—2125—2100
Haberbusch 14500—14250—14500
Klucze 3650—3400
P. T. E. 750—725—850
Marynin 3400—3200
Majewski 25
Przem. Naft. 3600—4000
Rylscy 550—800
Puls 500
Spirytus 6500—7 (1) 7750—8 (2) 11 dr
Konopie 2100
Cerata 625—615—620
Grodzisk 4300—4250
Puls 1250—1350—1325
Szrem 67500
Wildt 640—575—500
Czersk 2250—2600—2400
Gostawice 4450
Cukier 14—15500—14
Firlej 1225—2350—2400
Przem. Leśny 550
Lilpop 2700—3100—2900
Norblin 6850 (1) 6000 (2) bez Kupna
Ortwein 1300—1250—1375
Parowozy 2175—2350—2300
Rohn 2—2100—2050 4 em. 1700—1675
Suchedniów 6000
Zieleniewski 51—53
Zyrardów 940—960—950
Skóry 270
E. O. D. G. 4000
Syndykat 6750—7—6900
Cmielów 6—7500

KRONIKA

— Kalendarzyk —

Środa dnia 30 stycznia *Martynek*

— Widowiska —

Teatr Miejski (Cegielnia)

Dzisiaj premiera „Cyd”

Teatr Popularny (Ogród)

„Trójka hultajska”

Filharmonja (Dzielnia 22)

Odczyt prof. Gralskiego

„Luna” (Przejazd 1)

„Twoja na wieki”

„Castro” (Piołkowska 67)

„Nad własną mogiłą”

„Leon” (Przejazd 2)

„Wschód i zachód”

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Dom cieni”

Kino Spółdzielni Prac. Państwowych

„Gdy w sercach wra burza”

Kalendarzyk historyczny.

1644 Zwycięstwo Stanisława Koniecpolskiego

nad Tatarami pod Ochmatowem.

1667 Rozejm z Rosją w Andruchowie.

Wiadomości bieżące

— Wizyty.

Marszałek Sejmiku Rataj zawiadomił przewodniczącego Rady Miejskiej, iż wybiera się do Łodzi w pierwszej połowie lutego. Dokładny termin przyjazdu do Łodzi p. Marszałka Rataja ustalony będzie w najbliższym czasie.

W drugiej połowie lutego spodziewany jest przyjazd Alberta Thomasa, dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy.

— Gelda łódzka zamiera.

Katastrofalny brak gotówki na rynku łódzkim w związku z ogólnym zastojem w każdej dziedzinie życia handlowo-gospodarczego i przypadającymi wpłatami zaliczek podatkowych wpłynął niezwykle ujemnie na ruch giełdowy.

Od szeregu dni na giełdzie łódzkiej panuje cisza, jeśli chodzi o popyt na papiery. Wielka podaż przy braku chętnych nabywców powoduje słabą tendencję na rynku akcyjnym.

Tranzakcji żadnych się nie dokonywało. Jest nadzieja iż w następnym tygodniu jednak giełda łódzka ożywi się. (pap)

— Otwarcie biura dla składania zeznań o majątku.

Magistrat m. Łodzi otworzył z dniem dzisiejszym dla wygody publiczności biuro Wydziału Podatkowego w Parku Sienkiewicza, w lokalu znajdującej się tam mleczarni; od dnia dzisiejszego zatem mogą podatnicy państwowego podatku majątkowego składać zeznania i otrzymywać dowody doręczenia w lokalach: przy ul. Pomorskiej r. 18 i w Parku Sienkiewicza, w budynku znajdującej się tam mleczarni.

— Miejski Patronat Prawny.

Istniejący przy Wydziale Opieki Społecznej Patronat Prawny udziela niezamówionej ludności miasta porad i pomocy prawnej ułatwia zastępstwo prawne przed sądami i władzami administracyjnymi oraz redaguje podania i wszelkiego rodzaju pisma do władz sądowych i administracyjnych.

Osoby, zwolnione od opłaty miejskiej korzystają z pomocy bezpłatnej, pozostałe — za opłatą kancelar. ustaloną przez Magistrat.

Godziny porad od 8—11 rano, przyjęcie interesantów — 8—1 popoł.

Patronat mieści się w domu Nr. 10 przy ul. Moniuszki, lewa oficyna, I piętro.

— Ścisk i gwałt w wydziale Podatkowym Magistratu.

Od kilku dni zalegają przed Wydziałem Podatkowym Magistratu przy ul. Pomorskiej 18 olbrzymie tłumy podatników, oczekujących swej kolejki od wczesnych godzin rannych.

Nie ogłoszone dotychczas oficjalnie przedłużenie terminu składania kartek szacunkowych — brak wystarczającej ilości kart,

— PANIE MAJSTER, REPERUJ PAN LOKOMOTYWE.
— PROSZE NIE PRZESZKADZAC, BO WŁAŚNIE ROBIE RONDLE DLA P. KIEROWNIKA.

Warsztaty koksowe, czy fabryka naczyń kuchennych? Lokomotywa, którą przerobiono na rondle i czajniki.

W numerze wczorajszym „Rozwoju” zapowiedzieliśmy dalsze rewelacje o gospodarce w warsztatach mechanicznych na stacjach Fabrycznej i Kaliskiej. Rzeczywiście fakty nam wiadome są tak jaskrawe w swej ohydzie — że traca wprost nieprawdopodobieństwem. Nic też dziwnego że koleje Państwowe przynosiły stałe deficyty — bowiem przy podobnym gospodarowaniu nie mogło być inaczej.

Otóż odnośnie warsztatów na stacji Łódź-Fabryczna, to możemy jeszcze dodać że z wiedzą swoich przełożonych i zwierzchników jeden z maszynistów parowozowych do dnia dzisiejszego pastuje ten etat, mimo że od roku na parowozie nie jeździ — bo musi prowadzić swój interes handlowy przy ulicy — Przejazd, pobiera natomiast do chwili obecnej z kasy państwowej

pełne pobory.

A może to tego maszyniste zastępował pan Ostrowski jeżdżąc podczas strajku maszynistów na parowozie? Dodamy że wzmiankowany maszynista jest wspólnikiem pana Ostrowskiego w jego interesach handlowych. Ostatecznie pan Ostrowski jeżdżąc podczas strajku parowozem — wział się do nie swojej specjalności — gdyż z racji pełnionego przez

niego stanowiska służbowego był kierownikiem warsztatów mechanicznych i miał dozorować remontu parowozów i wagonów.

W sprostowaniu swem skierowanym do „Kurjera Łódzkiego” nie wyjaśnia nic pan Ostrowski z afery reparacji 100 wagoników prywatnych, w której umoczył rece, natomiast pisze o jeździe na parowozach. Co ma do rzeczy — panie Ostrowski?

Dla szerszej oceny zbożnej działalności panów Ostrowskiego i Zimowskiego dodamy jeszcze, że w kancelarii warsztatów mechanicznych zarządzanych przez panów Ostrowskiego i Zimowskiego pełni służbę 2-ech pisarzy i 2-ech woźnych. Jeden z woźnych wykonuje stałe posługi w mieszkaniu pana Ostrowskiego, drugi te same funkcje w mieszkaniu p. Zimowskiego —

pensie zaś płaci koleje.

Uważamy, że etaty te w czasach sanacji chorych finansów państwowych winny być oczywiście skasowane.

Podajemy ku uwadze pana Komisarza, oszczędnościowego.

Ostatecznie do działalności i osoby pana Ostrowskiego powrócimy w najbliższym czasie.

Gdzie jest lokomotywa belgijska.

Nadużycia popełniane znów w warsztatach mechanicznych na stacji Łódź-Kaliska są jeszcze skandaliczniejsze. W warsztatach tej stacji kradziono całe lokomotywy. Miedzy innymi rozebrano lokomotywę belgijskiego typu, która cała była pokryta mosiądzem, rury płomienne w tej lokomotywie były także mosiężne, paleniska zaś miedziane. Z uzyskanych w ten sposób metalu otworzono w warsztatach na stacji kaliskiej — istnia „Fabrykę wyrobów metalowych”. Wyrabiano z kutej miedzi wielkie ilości rondli i czajników.

Szeroko opowiadają również o wypadku jakiego miał miejsce w warsztatach. Otóż zgłosił się maszynista z rura od parowozu, prosząc o na-

tychmiastowe spojenie takowej i tłumaczył pośpiech tem, że parowóz jest na wyjeździe, kotlarz Szkoda, zajęty właśnie przy wykonaniu rondli, odpowiedział, iż niema czasu.

bo musi wykończyć rondle.

Zapytanie maszynisty, czy tu jest fabryka rondli, czy też remont parowozów, pozostało bez odpowiedzi, jak i zażalenie do pana naczelnika warsztatów. Niechcąc jednak utrudnić śledztwa wstrzymujemy się narazie od podawania dalszych szczegółów z posiadanej przez nas bardzo bogatego materiału.

(Argus)

a zwłaszcza kartek A, na grunta i gospodarstwa, kartek B, na budynki i place, kartek C na kapitały i zabezpieczenia, oraz kartek E, na urządzenia mieszkaniowe są powodem ustawicznej wędrowki jednego biura do drugiego, dając obraz przykrego bezholowia.

Urzędnicze biura pod Nr. 2 wydającym kartki szacunkowe udzielają bardzo sympatycznych rad pożyczania u znajomych blankietów i sporządzania sobie samemu wymaganym szematów.

Groźba kary tysiąca franków jest bardzo skuteczną, ale mimo najlepszej woli składających zeznania majątkowe dla braku większej ilości biur — załatwienie wszystkich interesantów jest prawie niemożliwe, a nieszczęśliwi zmuszeni przez kilka dni z rzędu wyczekiwać na mrozie „szczęśliwej” chwili oddania kartki. (pap)

— Delegacja bezrobotnych w Magistr.

W związku z kryzysem w przemyśle łódzkim i szerzącym się bezrobociem odbyła się w niedzielę dnia 27 bm. manifestacja robotników, pozbawionych pracy. Po wiecach na Wodnym Rynku i Placu Wolności udała się do Magistratu, wyłoniona przez robotników delegacja, w skład której weszli m. in. posłowie Szczerkowski, Ziemięcki i Zerbe, radny Danielewicz i br. Milman.

Delegacja przyjęta została przez Prezydenta Magistratu, któremu poseł Szczerkowski przedstawił postulaty, dotyczące akcji pomocy dla bezrobotnych. Akcja ta polegać ma na zorganizowaniu robót publicznych w porozumieniu z organizacjami zawodowymi oraz

na okazaniu doraźnej pomocy w postaci wydawania produktów żywnościowych.

P. Prezydent Cynarski przyjął życzliwie deputację, wskazując, że miasto pomimo trudności finansowych, już zapoczątkowało akcję pomocy bezrobotnym. Nie poprzestając na tem, Magistrat, któremu leży na sercu sprawa egzystencji szerokich rzesz ludności naszego miasta, opracowuje w tej sprawie odpowiedni memoriał do władz państwowych. Magistrat w zupełności podziela stanowisko delegacji i akcja pomocy — jeżeli ma okazać się istotnie pożyteczną — winna być prowadzona w porozumieniu ze związkami zawodowymi. Po konferencji w Magistracie delegacja udała się do Województwa.

— Z Wydziału Zdrowotności Publ.

Delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej postanowiła na ostatnim posiedzeniu obracać wpływy, osiągnięte przez Stację Światłoleczniczą za naświetlanie lampami Kischa w sumie nieprzekraczającej 20 złp. miesięcznie na zakup książek i czasopism specjalnych z zakresu gruźlicy.

Na wniosek Komisji Lekarskiej — delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej zatwierdziła na stanowisko zastępcy przewodniczącego Komisji Lekarskiej dra Edwarda Mittelstaedta, inspektora szpitalnictwa miejskiego, zaś na stanowisko zastępcy sekretarza tejże komisji — dra Artura Starzyńskiego, inspektora Sanitarnego m. Łodzi.

Wypadki i kradzieże

— Epidemia pożarów.

Od dwóch dni nawiedza Łódź epidemia pożarów.

Wszystkie one powstają głównie z powodu nieostrożności przy ogrzewaniu zamrażanych rur wodociagowych doprowadzających ze zbiorników wodę do mieszkań.

W dniu wczorajszym interwenjowały kilkakrotnie oddziały Łódzkiej Straży Ogniovej. Między innymi II i III Oddział wezwany został o godz. 12, celem przeprowadzenia akcji ratowniczej w płonącym domu przy ul. Wólczńskiej 29 u p. Szmidta.

Nad ranem zawezwano ponownie Oddziały Straży Ogniovej na miejsce pożaru przy ul. Pańskiej 86 gdzie pracował nad ostatnim ugaszeniem pożaru do godziny 4-ej rano. (pap)

— Nieszczęśliwy upadek uczennicy.

W dniu wczorajszym zawezwano pogotowie ratunkowe do szkoły przy ul. Mickiewicza 7, gdzie uczennica Irena Zosińska, zam. przy ul. Spacerowej 12 upadła nieszczęśliwie, łamiąc lewo udo.

Pierwszej pomocy nieszczęśliwej udzielił lekarz III Lecznicy Kasz Chorych, zakładając jej opatrunek unieruchamiający. (pap)

Teatr i sztuka

MŁODZIEŻ W ROCZNICĘ STYCZNIOWĄ

W poniedziałek w gmachu Teatru Popularnego staraniem Stow. Uczniowskiego „Samopomoc” przy gimn. K. Tomaszewskiego odbył się obchód 61 rocznicy powstania styczniowego.

Oprócz części wokalnno — muzycznej uczniowie szkoły K. Tomaszewskiego odegrali obraz sceniczny prof. Al. Pawłowskiego p. t. „W noc styczniową”. Sztukę tą świetnie wyreżyserował autor, nauczyciel powyższej szkoły, równocześnie grając jedną z głównych ról. Cały amatorski zespół wywiązał się bardzo do brze ze swego zadania w pierwszym zaś rzędzie zasłużyła na uznanie panna Wolczyńska, córka dyrektora fabr. Poznańskiego. Panna Wolczyńska w rolę swą włożyła wiele uczucia i wdzięku, i subtelnie pojęła intencję autora.

Sztuka posiada wszelkie walory sceniczne. Jest produktem prawdziwego talentu i żywego uczucia patrijotycznego.

— Teatr Miejski.

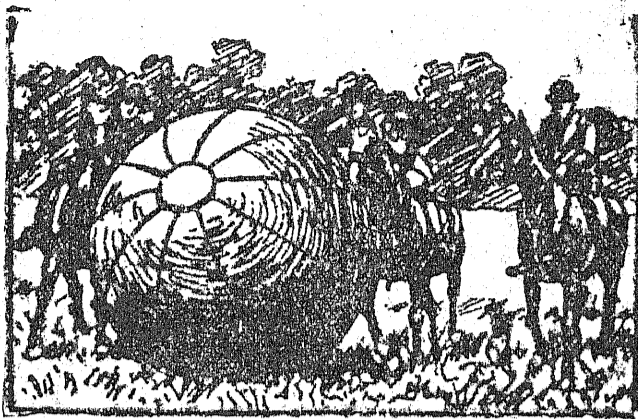
Dziś tj. w środę premiera „Cyd” tragedja w 5 akt. P. Cornalla (tłom. St. Wyspiańskiego) w doskonałej obsadzie naszego zespołu. Przed przedstawieniem wygłosi prelekcję znany i ceniony literat p. Jan Lorentowicz. W czwartek po raz drugi „Cyd” w premierowej obsadzie.

— Koncert Melcora, Kochańskiego i Butkiewicza.

Na niedzielnym koncercie popołudniowym wystąpią artyści tej miary jak Henryk Melcer (fortepian) Waclaw Kochański (skrzypce) i Zygmunt Butkiewicz (wiolonczela). Występ tych znakomych artystów będzie niewątpliwie nieładą świętem artystycznym dla muzycznych sfer naszego miasta. W programie oprócz utworów solowych Chopina, Schumana, i in. usłyszymy trio Czajkowskiego w wykon. Melcera, Kochańskiego i Butkiewicza.

— Występ Niny Dolińskiej.

Na koncercie popołudniowym w sobotę d. 2 lutego o godz. 4-ej po poł. w sali Filharmonji wystąpi znakomita tancerka klasyczna z udziałem swych uczennic: Balickiej, Fromerówny i Dmowskiej. Pannę Dolińską mieliśmy już sposobność podziwiać w tym sezonie, a kreacje jej pozostawiły głębokie i niezatarte wrażenie artystyczne. Program zapowiada się nad wyraz interesująco a m. in. po raz pierwszy w Łodzi p. Dolińska wraz z całym swoim zespołem wykona poematy taneczne do I suity z „Peer Gynt’a”. Akompanjować będzie kwintet pod dyr. Teodora Rydera.

Ze sportu.

WYŚCIG 170 KIŁOMETROWY.

Wspaniałą atrakcję sportową przygotowują w najbliższych paru tygodniach wojsko i koła sportowe przez urządzenie wyścigu konnego na przestrzeni 170 kilometrów.

Określony ten bieg na peryferji Łodzi uskuteczniony przy współudziale oficerów i osób prywatnych da świadectwo wytrzymałości jeźdźca, przy kilkakrotnej zmianie konia.

Na nagrodę dla zwycięzcy tego niezwykłego wyścigu składają się wszyscy uczestnicy biegu.

— Klub Sportowy przy szkole powsz.

Zorganizowany został na terenie szkoły powsz. Nr. 16 (Gubernatorska 3) Klub Sportowy, który ma na celu rozwój fizyczny młodzieży szkolnej. Oprócz ogólnie obowiązujących ćwiczeń gimnastyki szwedzkiej uwzględniane są sekcje: 1) piłki nożnej 2) piłki siatkowej, 3) lekkiej atletyki i 4) gier ruchowych.

— Dzisiejszy wykład prof. Gralskiego.

Dziś, w środę o godz. 8-ej wiecz. znakomity psychografolog, zażywający wielkiej sławy w Europie prof. Henryk Gralski, założyciel pierwszego w Polsce instytutu grafologii naukowej, będzie wykład eksperymentalny na temat „tajemnica piszącej ręki”.

— Do pp. Majstrów Rzeźniczych w Łodzi.

Dnia 30 stycznia (środa) o godz. 6 wieczór w lokalu Cechu Miłsza 46 odbędzie się kwartalne zebranie.

Oprócz całego szeregu ważnych spraw poruszana będzie sprawa wypełnienia zeznań o majątku. Szczegółowych objaśnień udzieli fachowiec.

O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

— Odczyt generała Listowskiego.

W niedzielę dnia 3 lutego o godz. 4 w sali Rady Miejskiej Pomorska 16 wygłosi generał A. Listowski odczyt pt. Historia, ideologia i przyszłość YMCA w Polsce. Bilety w cenie miliona mk. do nabycia w bibliotece Y. M. C. A. Piotrkowska 243 od 4—9 i w niedzielę od 3 przy kasie Pomorska 16. Dochód przeznaczony na bibliotekę YMCA.

„Grono Nauczycieli” w obronie gimnazjum opowiadającego liche.

We wczorajszym numerze „Kuriera Łódzkiego” w rubryce „komunikaty” zostało pomieszczone oświadczenie podpisane przez „Grono Nauczycieli” „protestujące przeciwko insynuacjom” zawartym jakoby w Nrze 14 „Rozwoju” w artykule p. etnuiacym lichwe w gimn. E. Krygierowej.

Jak możemy snadnie przypuszczać komunikat ten pomieszczył ni mniej, ni więcej, tylko zarząd oskarżonego gimnazjum.

Podpis „Grona Nauczycieli” bez podania kto mianowicie są ci nauczycielowie, nie za siebie nie mówi, a jest pewnego rodzaju szantażowaniem opinii publicznej, że za lichwarską szkoła żeńska ujęło się nauczycielstwo. Zresztą oświadczenie „grona nauczycieli” nie zawiera żadnych danych rzeczowych, wogóle nie odpowiada na nasze zarzuty, a jedynie pomieszcza parę głoślowych fraze-

Nowy świat amerykański

Wielki świat amerykański... (text partially obscured)

sów o „biednych informacjach”, czw. insynuacjach”.

Pomimo, że od ogłoszenia naszego artykułu minęło już dwa tygodnie, jednakże na podniesione zarzuty dotychczas ani słowem nie odpowiedział zarząd wspomnianego gimnazjum, ani też nie ujął się za nim Związek Dyrektorów Szkół Średnich, instytucje najbardziej zainteresowane, które w pierwszym rzędzie powinnyby zaprotestować przeciwko „insynuacjom”.

Dla informacji zaś tych, którzyby wątpili w wiarygodność zarzutów postawionych gimn. żeńskiemu E. Krygierowej zaznaczamy, że rzeczony artykuł został nam nadany z Wydz. Prasowego Magistratu i Magistrat bierze całkowitą odpowiedzialność za jego treść.

Bibliografia.

Wajdelota

Faktadem, ruchliwej księgarni Gebethnera i Wolfa wyszło dzieło godne zaznaczenia, mianowicie: W. Łada „Lasczyński” dramat w 5-ciu aktach „Wajdelota” czyli „Pieśń o szczęściu”. Poeta wysnuł swój piękny i potoczny wierszem, a walek dramatu za wiera i turnie rycerski na Wawelu u Krusa o rękę córki jego Książki Wandy. Zwycięzca zostaje wszakże nie rycerz, a pieśniarz Wajdelota, który moca swęj pieśni przy akompaniamencie harfy zwycięża walczących.

Myśl autora jest piękna, pełna przedziwnej poezji, wydawnictwo staranne, opatrzone piękną wianą, znacząco artysty malarza Henryka Piątkowskiego. — Mamy nadzieję że praca ta utalentowanego i swego dobrze poety jedną liczną szereg czytelników, a także po wystawieniu na scenie stanie się ozdobą teatru narodowego.

Ignacja Piątkowska

Ze świata.

ZJAZD HERBACIARZY.

§ W czerwcu r. b. odbędzie się na Jawie zjazd handlarzy i plantatorów herbaty. Herbata znana była w Holandji już w XVI wieku, (we Francji natomiast, jeszcze w r. 1057 uchodziła za osobliwość, a uczony biskop Hugot, chcąc przekonać do niej rodaków, pisał na jej cześć ody. Picie herbaty rozpowszechniło się dopiero przy końcu dyrektorjatu — wtedy zaczęły być modne przyjęcia o godzinie 5 po południu, na których podawano herbatę i ciastka.

MALARJA PUSTOSZY ROSJĘ

§ Jak stwierdza komisariat zdrowia epidemia malarji, która stała się groźną już w r. 1918, potęgała się z każdym rokiem i obecnie stała się już prawdziwą klęską. W r. 1923 liczba zapadnięć na malarję zwiększyła się trzykrotnie w porównaniu z r. 1922. Według urzędowych danych statystycznych, w ciągu 9 pierwszych miesięcy 1923 r. zarejestrowano 3,744,715 przypadków zapadnięć na malarję, liczbą ta jednakże jest znacznie mniejsza od rzeczywistości. Nawet na szerokiej północy, w gab. archangielskiej, zanotowano kilkanaście tysięcy przypadków zapadnięć na malarję podzwrotnikową.

KSIĄŻE WALI — ERÓLEM MODY

§ Książę Wali, który bawi niedawno incognito w Paryżu, odziedziczył po dziadku sławę największego eleganta w Londynie. To co on nosi, jest ostatnim wyrazem prawdziwej mody męskiej. Czasami wyjdzie się ona nieco dziwna, na przykład ostatnio książę Wali wprowadził zwyczaj zjawiania się na urzędowe przyjęcia popołudniowe w fraku i cylindrze. W Paryżu obowiązują w tych wypadkach zakazy i melon — oczywiście jednak moda londyńska zwycięży!

KRZYCZĄCA RYBA

§ Znane przysłowie „mleży jak ryba” musi obecnie uleść modyfikacji. Oto prof. Greene w St. Louis donosi o odkryciu w Monterey-Bay (Kalifornia) nowego gatunku ryby, która wydaje donosny krzyk przy ściganiu zdobyczy. Ryba ta przytem, silnie fosforyzuje. Krzyk powoduje przy gwałtownym ruchu ciała odbijanie się powietrza w pęcherzu, które przez rodzaj małej membrany nagle przepływa z jednej komory pęcherza do drugiej.

